

Izhaja 15. vsakega
meseca.

Ček. konto 11.631

POŠTARLetna naročnina . . Din 24.—
Polletna naročnina . . „ 12.—
Posamezna številka . . „ 2.—**Strokovni list poštних nameščencev**

Štev. 6. /

V Ljubljani, dne 15. junija 1932.

IV. leto.

O strukturi strokovnih društev.

Pereča življenska vprašanja, nejasni pojmi, gibčna iracionalnost, demagoške fraze in protiintelektualni vrtinci razjedajo naš zbegani čas. Veliki dogodki preteklih dveh desetletij so dvignili svet iz tečajev in porušili ravnotežje, vsled česar so se spremenili medsebojni odnošaji v mnogih pogledih v korist, v nekaterih pogledih pa seveda tudi v škodo. Napačno bi bilo, če bi se a priori zametala ali uvrščala vsaka težnja po reformi med destruktivna stremljenja. Pa tudi ta so z malimi izjemami samo pot, ne pa smoter. Ni ga namreč nemira, ki bi bil sam sebi namen in ne razdejanja, ki bi ne bilo namenjeno še popolnejši in še solidnejši izgraditvi.

Kot svarilen vzgled razrvanosti nam služijo lahko razmere v bivši naši najštevilnejši strokovni organizaciji. Dozorelo je vse skupaj že tako daleč, da se nekdanji funkcionarji sami vprašujejo: Ali smo ali nismo? Marsikaj postane jasno in marsikaj razumljivo, če pogledamo v zgodovino našega strokovnega gibanja. Iz prošlosti se vleče razvojna nit, iz prošlosti in skušenj si moramo konstruirati pot v bodočnost. V polpretekli dobi je eksistiralo pri nas 5 poštarskih strokovnih organizacij. Dve od teh sta sami prišli do prepričanja, da sta odveč in sta brez nadaljnega likvidirali, tretja je prenehala delovati po sili zakona, četrta je ugasnila, ko so prestala veljati društvena pravila, peta pa se je obdržala pri življenju le na ta način, da je vložila tožbo na državni svet. Vendar se kaže tudi še danes trojna ali boljše rečeno dvojna usmerjenost, ki so ju ustvarili prejšnji medsebojni odnošaji. Do čim stoji zaradi nejasnosti, ki se še vedno pripisuje § 76. u. z., ena skupina na stališču, da je treba glede na službeno razmerje članov in glede na pomanjkanje zanimanja za interese članstva, ki pripada različnim vrstam uslužbencev, organizirati strokovna društva horizontalno, zahteva skupina, ki se ji prilega čim bolj »demokratična« ureditev, vertikalno strukturo, ki naj bi ustvarila nekako »profesionalno edinstvo«. Praktično se kaže razlika v tem, da je v smislu prve teze mogočih več strokovnih društev, v smislu druge teze pa bi zadostovala ena sama organizacija, ki bi zastopala interese vseh in vsakogar. Glavni odliki društev, organiziranih horizontalno, se kažeta v homogenosti članstva ter v tem, da pridejo želje in zahteve članov nepreoblikovane, neutesnjenе in neobrušene t. j. v svojem pristnem, izvornem izrazu na odločilna mesta, medtem ko se morejo ponášati društva, organizirana vertikalno, le s svojo prav za prav labilno številčno močjo. Ker pa je naravni smoter strokovnih društev zaščita članskih interesov ožjega kroga, vidimo, da docela ustrezajo svojemu namenu edinole strokovna društva s horizontalno strukturo in da so društva, organizirana vertikalno, uporabna zgolj v reprezentacijske svrhe. Ni namreč izključeno, da se v takem društvu dokoplje do vodstva kaka struja z grobim egocentričnim udejevanjem, ki nato ob zanj ugodnih okoliščinah z nepopularnimi metodami leta in leta lahko zlorablja številčno

moč take organizacije za svoje enostranske namene. Mogel bi biti kdo tudi mnenja, da je boljše, če društvo samo spravi v sklad nasprotujoče si težnje raznih skupin članstva, preden stopi pred odločilne faktorje. Izkušnja pa uči, da rešitve v takih stvareh ni priporočljivo prepuščati v odločitev struji, ki je na takem ali drugačnem izidu sama interesirana, marveč da spada ureditev zadeve nesporno v kompetenco službene oblasti, ki uživa vsestransko zaupanje in ki nudi hkrati tudi najsigurnejšo garancijo za pravično rešitev. Pravilnost teh naziranj potrjuje dejstvo, da so bila brez škode za profesionalno edinstvo usvojena v vseh resortih izključno društva s horizontalno strukturo.

Ako pomislimo, da deli uradniški zakon uslužbence po njihovi šolski izobrazbi, torej po kvaliteti, in da ustvarja hkrati razmerje nad- in podrejenosti, takoj spoznamo, da je skupno strokovno društvo, zgrajeno na strogo demokratičnih načelih, kjer je večinski princip kategorični imperativ, v flagrantni kontradikciji s službenim položajem in da je zato ali mrtvorojeno dete ali pa absurd. V nobenem društvu se ne sklepa pri reševanju konkretnih vprašanj samo soglasno. Čim pa se pojavijo različna naziranja, tvorijo skupine uslužbencev z višjo in najvišjo izobrazbo ter ustreznimi položaji, ki so po zakonu predestinirani za vodstvo in odločanje v stroki, neznatno manjšino, ki ne pomeni nič. Ob takem srečanju mora neizbežno priti do tragičnega konflikta med številčno močjo in ostalimi. S tem pa je red, ki ga ustvarja cela vrsta paragrafov uradniškega zakona s samim § 76 (če se napačno interpretira)

istega zakona, postavljen natančno na glavo. Disciplina je pogažena, in nevzdržna situacija je gotova!

Če je za življenje družbe najbolj značilno to, da je ona ustvariteljica skupnosti in idealov, tedaj mora biti tudi vsako društvo, ki hoče uspevati, organska celota, ne kopičenje individijev brez združujočega duha. Takega duha pa nista umeli vzgojiti niti bivša OPO niti njena naslednica, blagopokojna dravska sekcija UPU. Navajeni žeti, kjer so sejali drugi, sta samozavestno in neženirano segali po nekaki strokovni suverenosti, ki je proti koncu po zaslugi nekaterih svojih funkcionarjev že delala vtis, da je tudi na znotraj ne omejuje nobena pravna niti moralna obveznost!

Preden se lotimo vprašanja o skupnem društvu, si je pač treba izprašati vest in pamet. Nobena nepravilnost se ne sme nadejati, da bo vladala na tem svetu. Nad tehniko družbenega življenja je treba postaviti njegovo etiko in socialno etično vzgojo! Čeprav vidimo v socialnem izživljanju prvo zapoved svoje dobe, vendar ne smemo pozabiti, da je življenje samo zarisalo kroge, v katerih tudi ta družba dosega svojo elito. To spoznanje pa je izborna zavora za vsako kolektivistično pretiranost in vsako socialno globokavzarstvo. Pri sedanjem stanju stvari in če se dosedanja razvojna smer ne popravi, leži usoda vsakega, tudi bodočega skupnega društva na dlani. Sleherno nasprotno prizadevanje bo namreč neizogibno vodilo v večni imperfektum.

Vse to so le misli poedinca, komu morda nadležne misli. In vendar, kako malo je treba fantazije za prepričanje, da niso silile v pero iz slepega sovraštva!

»Poštni rog«.

Kakor smo že v zadnji številki našega lista obljubili, prinašamo v naslednjem kratem pregled iz zgodovine društvenega delovanja slovenskih nižjih poštних uslužbencev v zadnjih 10 letih pred prevratom. Podatke nam je dal na razpolago takratni voditelj slovenskih nižjih poštних uslužbencev v Trstu, g. Ivan Mohorič, za kar se mu tem potom iskreno zahvaljujemo. Poudarjamo pa, da je v naslednjem podana le nepopolna slika, sestavljena po večini le po spominu in iz enega vira ter prosimo za spopolnitev še nadaljnje prispevke.

I.

Razmere pred »Poštnim rogom«.

Nižji poštni uslužbenci so bili organizirani v društvu »Reichsverein der k. k. Post- und Telegraphenbediensteten Oesterreichs«, ki je imelo sedež na Dunaju. Leta 1914. je imelo okrog 27.000 članov, 83 krajevnih organizacij in ca 240.000 kron premoženja. — Društveno življenje se je vršilo vse v nemščini, Čehi so pa imeli lastno organizacijo, vendar je bilo nekaj manj zavednih organiziranih tudi pri že omenjeni avstrijski organizaciji. Slovenske dežele so spadale takrat pod 3 poštna in brzojavna ravnateljstva in

sicer: Koroška pod ravnateljstvo v Celovcu, Štajerska pod ravnateljstvo v Gradcu, Kranjska, Goriška, Istra in Trst pa pod ravnateljstvo v Trstu. Na ta način je bilo slovensko prebivalstvo navezano na 3 tuje centre, ki so bili znano neprijazni napram Slovencem. V Ljubljani, v srcu Slovenije, ni bilo poštnega ravnateljstva. Zato je razumljivo, če slovenski nižji poštni uslužbenci, ker niso imeli pravega središča, niso mogli niti v okviru »Reichsvereina« — še manj pa izven tega — ustanoviti lastno organizacijo, ampak so bili včlanjeni v podružnicah obstoječega »Reichsvereina«. Te podružnice so obstojale pri nas v Gradcu, Mariboru, Ljubljani, Trstu in v Poli. Tudi v teh podružnicah, izvzemši v Ljubljani, se je vršilo poslovanje v nemščini. Toda tako ni moglo dolgo ostati. V Trstu, največjem slovenskem mestu, sedežu poštnega ravnateljstva, ki je imelo veliko večino slovenskega in tudi hrvaškega prebivalstva ter uslužbenstva, tam, kjer se je ravnokar pričela razvijati ognjevita bitka za narodni prepod, gospodarski, socialni in kulturni podvig našega življa, bitka, ki je vzbujala v nas veliko upanja na zmago, pri prijateljih pa nič manjše občudovanje, a pri nasprotnikih strah in bojazen, tam je skromen, toda neustrašen slovenski poštni sluga zavihtel kramp in zasadil lopato ter postavil prve te-

melje za samostojno organizacijo slovenskih nižjih poštinskih uslužbencev.

Podružnico v Trstu so ustanovili in vodili spočetka Nemci in nemškutarji, v odboru pa je bilo tudi nekaj Slovencev in Italijanov. Zborovanja in seje so se vršile izključno v nemščini, le tu pa tam je padla kaka italijanska beseda, slovenščine pa sploh ni bilo slišati. Radi tega se Slovenci tudi niso preveč navdušeno vpisovali v organizacijo (avstrijsko), v kolikor so se pa, je bilo to večinoma radi podpor, ki so jih prejeli v bolezni. Društvo je imelo dva razreda. Za prvi razred se je plačevalo po 1 K 20 vinarjev na mesec, za drugi pa po 40 vinarjev. Kdor je plačeval za prvi razred, je moral plačevati tudi za drugega, da je prejel društveno glasilo in v primeru bolezni tudi podporo po 2 K dnevno. Kdor pa je plačeval samo za drugi razred, je prejel časopis in je imel tudi pravico, da društvo povsod zastopa njegove koristi, tudi potom odvetnika.

Leta 1909 so slovenski člani podružnice v Trstu odločno sklenili napraviti konec nemški in nemškutarski nadvladi v društvu. Združili so se in vrgli tedanji odbor ter ga nadomestili s Slovenci, razen 1 Nemca in 1 Italijana, za predsednika so pa izvolili g. I. Mohoriča.

Novi odbor je že takoj na prvi odbo-rovi seji sprejel sledeče važne sklepe:

1. V organizaciji se mora govoriti in dopisovati prvenstveno v slovenščini, nato v italijanščini in v tretji vrsti šele v nemščini.

2. Odbor se vrže kakor en mož na organiziranje podružnice in na pridobivanje novih članov.

3. Boj za ustanovitev lastnega glasila v slovenskem jeziku se mora izvesti. Če pa centrala na Dunaju ne dovoli, izstop iz društva in ustanovitev lastnega slovenskega društva.

4. Prirejanje shodov v bližnji in daljni okolici ter organiziranje v Dalmaciji.

In ni ostalo samo pri sklepih. Odbor se je lotil dela in je že takoj ob početku naletel na velike težkoče. Nemci, nemškutarji in Italijani niso opustili nobene prilike, da ne bi z vsemi sredstvi skušali preprečiti slovenskega odbora in izvršitev navedenih njegovih sklepov. Trn v peti jim je bil posebno agilni in nacionalno zavedni predsednik Mohorič, katerega so z lažmi in klevetami kar obsipali. A odbor se tudi tega pritiska ni ustrašil in se ni vdal, ker je vedel, da ima vsaka dobra ideja nasprotnike.

Najprej si je odbor najel sobo za pisarno in na ta način vzbudil živahno društveno življenje. Razposlal je pozive za pristop v organizacijo vsem slovenskim nižjim pošt-nim uslužbencem. Takoj spomladi so priredili vrtno veselico, na kateri so prepevali slovenske pesmi. Čisti dobiček se je razdelil med podpore potrebne člane, kar je dalo tudi mnogim omahljivcem pobudo za vstop v društvo.

Že na občnem zboru centrale meseca junija 1909 na Dunaju sta delegata tržaške podružnice, gg. Mohorič in Mlika, energično nastopila za slovensko glasilo, kar je Nemce

in Italijane zelo osupnilo, a zadeva na občnem zboru ni prišla v pretres.

V kratkem času si je podružnica ustanovila lastno knjižnico, ki je obsegala okrog 700, po večini slovenskih knjig. Večino knjig so nabrali požrtvovalni člani, le nekaj je bilo kupljenih. Ustanovili so tudi pevski zbor, ki je dobro napredoval. Ustanovitev poštarske godbe je pa preprečil izbruh svetovne vojne.

Tržaška podružnica je v letih 1910 in 1911 izdala slovenski žepni poštini koledar, ki ga je uredil g. Mohorič. Leta 1912 pa je izšel slovenski poštini in železniški koledar, ki sta ga uredila gg. Mohorič in Bufon.

II.

Boj za slovensko glasilo.

Centrala »Reichsvereina« na Dunaju je izdajala svoje glasilo »Posthorn« samo v nemščini. Čehi so imeli glasilo v svojem jeziku, ravno tako tudi Poljaki. Leta 1907 pa so dobili tudi Italijani v Tridentu svoj list »Corneto Postale«. To je zdramilo pozneje tudi zavedne Slovence v Trstu, ki so še isto leto začeli energično zahtevati od predsednika skupine Niedermayerja, pozneje pa od predsednika Pintarja, da izposluje od centrale ustanovitev slovenskega glasila. Toda niti prvi niti drugi se ni zavzel za stvar s pravo vneto. Naslednji predsednik, Lahovič, je o tej stvari sicer večkrat pisal na Dunaj, a uspeha ni bilo.

Šele predsednik Mohorič se je lotil dela s pravim elanom. Obrnil se je pismeno na češke in poljske krajevne skupine, da bi ga podprle pri centrali na Dunaju ter jih je tudi pridobil. Težje je bilo z delegati italijanskih skupin, ki so se bali za svoje glasilo v Tridentu in ki je imelo mnogo naročnikov iz Trsta, Gorice, Pole, Opatije in Zadra. Po dvakratnem osebnem sestanku pa so tudi Italijani pristali na ustanovitev slovenskega glasila. Centrali na Dunaju se je neprestano dokazovala potreba po izdajanju slovenskega glasila, češ da bo to mnogo koristilo tudi skupni organizaciji — toda odpor je bil močan. A ne samo v lastni organizaciji, tudi izven nje so imeli slovenski nižji poštini uslužbenci v svojem idealnem in nacionalnem prizadevanju nebroj zakletih sovražnikov. Žal se je našel celo slovenski dnevnik, ki je smatral za potrebno nasprotovati ustanovitvi glasila slovenskih nižjih poštinskih uslužbencev.

Krajevna skupina v Trstu je sklenila, da mora dobiti za vsako ceno svoj list, drugače pa izstopi iz centralne organizacije, oziroma da se združijo s Hrvati in Italijani, kar bi bil hud udarec za skupno organizacijo, na drugi strani pa bi bilo v velikem interesu tirolskih, slovenskih in dalmatinskih nižjih poštinskih uslužbencev. To je bilo sporočeno centrali na Dunaju z zahtevo po takojšnjem odgovoru, ki je tudi že v 4 dneh dospel. Slovensko glasilo je bilo dovoljeno, upravo pa je prevzel g. Mohorič. Za vsako številko posebej pa je bilo treba poslati račun centrali.

Slovenci so to vest sprejeli z velikim veseljem. Skupina v Trstu je sklicala takoj sejo in izvolila poseben tiskovni odsek, v katerega je zbrala 5 najagilnejših tovarišev. — Uredništvo, upravo in razpošiljanje so poverili Mohoriču. Že čez 14 dni je izšla v tiskarni »Edinost« prva številka »Poštnege roga«, strokovnega glasila jugoslovanskih poštinskih in brzojavnih uslužbencev, z uvodnim člankom »Vendar enkrat!«

Gradivo za list je urejal Mohorič. V jezikovnem oziru in s prevajanjem iz nemščine so pa sodelovali razni gospodje od »Edinosti«, kakor Škerl, Munih, Mrak, Janko Vovk in Viktor Vovk (sedaj odvetnik v Ljubljani).

Ko je leta 1914 I. Mohorič zbolel na očeh in oslepel, je prevzel vodstvo lista K. Mlika. List je izhajal na 4 ali 6 straneh, včasih tudi na osmih, med vojno pa tudi na 1 sami strani in sicer vsakega 4. in 19. v mesecu. Začel je izhajati v decembru 1909, prenehal pa je ob prevratu.

»Poštini rog« je bil neodvisen od glasila »Posthorn«. Obravnaval je samo strogo strokovne in stanovske zadeve, grajal in kritiziral nedostatke v upravi in službi ter uspešno zastopal interese nižjih uslužbencev. V prevodu je objavljaj tudi važnejše članke iz »Posthorn« in sicer v slovenščini ali v srbohrvaščini. Večina člankov pa je bila samostojnih, iz vrst nižjih p. t. uslužbencev — Slovencev.

III.

Blagodejne posledice lastnega glasila.

Čim je izšla prva številka »Poštnege roga«, je tržaška podružnica razvila tudi živahno osebno agitacijo med tovariši nižjimi pošt-nimi uslužbenci po Goriški, Istri in Dalmaciji. Uspehi so bili kmalu vidni. Število članstva in naročnikov je neprestano raslo. Kmalu se je pokazala potreba ustanovitve krajevnih skupin v Gorici, v Opatiji in pozneje tudi v Splitu. Vse to pa le po zaslugi »Poštnege roga«. Žal se pa »Poštini rog« v kratkem času svojega izhajanja ni mogel razširiti tudi v področje graškega in celovškega poštnege ravnateljstva. Umetno favorizirano sovraštvo med Kranjci, Štajerci in Primorci ter žalostne narodnostne razmere in tudi precejšnja oddaljenost od Trsta, drugo ravnateljstvo, pa tudi mnogo drugih vzrokov je vplivalo, da ni moglo priti do ožjega sodelovanja med vsemi slovenskimi nižjimi pošt-nimi uslužbenci. V letu 1914 je imel »Poštini rog« sledeče število naročnikov po posameznih skupinah: Trst 200, Ljubljana 100, Gorica 60, Opatija 40, Pola 50 in Split 62. Iz cele Štajerske pa le 6 naročnikov. Skupaj torej 518 naročnikov.

Poleg Ivana Mohoriča je bilo tudi še nešteto drugih zavednih nižjih poštinskih uslužbencev, ki so z vso vneto delovali v svojih stanovskih organizacijah. Predaleč bi zašli, ako bi hoteli navesti vse, zato naj omenimo le nekatere, ki so si iztekli največ zaslug. V Trstu: Puc, Weber, Mlika, Dekleva, Drnovšek, Jaklič, Gorše, Simčič, Mahnič, Lahovič in Bončer; v Opatiji: Bavdek, Jamar in Vajs; v Sv. Petru na Krasu: M. Karba in Šonc; v Sv. Luciji: Manfreda; v Divači: Kovačič; v Dalmaciji: Matej Juričević; v Gorici: Kamenshek, Uršič, Mervič i. dr.

Ob prevratu je, kakor že rečeno, »Poštini rog« prenehal. Širša javnost sicer ne bo videla v svoječasnem obstoju lista »Poštini rog« nič posebnega in važnega, oni pa, ki se bo podrobneje pečal z organizacijskim življenjem slovenskih javnih nameščencev v bivši Avstriji, bo moral priznati, da so bili slovenski nižji poštini uslužbenci med prvimi, ki so bili ne samo stanovsko zavedni, ampak so bili že tedaj — kljub pritisku in grožnjam — nacionalni pionirji.

Zato se poštini uslužbenci »Poštnege roga« lahko vedno s ponosom spominjamo.

*

K prednjemu naj še pripomnimo, da je naslednica teh borcev ravno Osrednje društvo nižjih poštinskih uslužbencev (centrala v Ljubljani), ki udružuje v svojih vrstah vse še živeče sodelavce pri listu »Poštini rog«.

ODSEV IZ DAVNINE.

Na široko zeva mračna grobnica. S svinčeno težo pade kladivo po grbu zadnjega Celjana. Votlo odmevajo od mrkih sten besede:

»Urh, grof celjski, in nikoli več!«

Ustanov. 1887.

F. MERŠOL, Ljubljana
Wolfova ulica št. 5

Priporoča bogato zalogo ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin. — Predtiskanje in vezenje monogramov ter vsakovrstnih drugih risb. Rokavice, nogavice, trikóperilo.

Napačno pojmovano poslanstvo.

Turdus sibi ipsi malum cacat

ali: drozg si sam pripravlja zlo usodo. Ujame se namreč na lim, skuhan iz zelišča, ki ga je na svojevrsten način sam zasejal.

Nikdar nisem tako globoko občutil resničnosti Menandrovega izreka, da je človek že sam na sebi zadosten razlog za žalost, kakor v trenutku, ko sem prečital uvodnik Poštnega glasnika »Ali smo ali nismo?«. Način, kako se tamkaj razlagata veljavnost oz. neveljavnost pravil združenja, prikazuje take logične, bržkone pa tudi juristične gorostasnosti, da spravi človeka v pravo psihično stisko. Odstavek, kjer je govor o izključitvi kake sekcije ali pododbora, ne zadovoljuje. Zlasti je težko kontrolirati pravilnost člančarjevih izvajanj, ker nimamo na razpolago društvenih pravil. Po tem pa, kar je pisano v Pošt. glasniku, bi združenje skoro ne smelo izključiti nobenega člana, ne da bi moral resortni minister v sporazumu z notranjim ministrom hkratu razpustiti celotno združenje.

Da bi kar najučinkoviteje opravičil svoje in svoje bližnje okolice nastopanje proti osrednjemu društvu, se je g. člankar skrnil za idejo edinstva p. t. uslužbencev, obdajajoč jo z vsemi mogočimi in nemogočimi atributi, ki pa ji doslej med nami morda še nihče ni toliko škodil kot ravno on, ne glede na to, da ne prihaja nikomur niti na misel, da bi zaradi utemeljenih pomislekov proti skupnemu društvu oziroma proti takim voditeljem nasprotoval narodnemu in državnemu edinstvu, ki je bilo in ostane naša rešitev. Vsakemu razsodnemu človeku je jasno, da je g. člankarju cilj manevriranja v teh vodah zgolj diskreditiranje svojih nasprotnikov in nič drugega. Iz proglašev, ki so jih pred zadnjimi volitvami v narodno skupščino izdale vse do tedaj dovoljene organizacije državnih uslužbencev na svoje članstvo, smo videli, da obstoja v mnogih resortih kar po več strokovnih društev, ne izvzemši promet, kjer smo združeni z železničarji v istem resortu. Že obstoj vseh teh društev sam prav zgovorno pobija izvajanja g. člankarja. Ni namreč mogoče, da bi še sedaj obstojala katera teh organizacij, če bi slonela na protizakonitem temelju. Osnovna ideja je vse drugod kakor misli, ne, kakor pravi g. Čampa. To se vidi tudi iz tega, ker ne more biti isti gospodar pod isto streho hkratu za edinstvo in proti njemu. Pa kaj se hoče. Povsod je nekaj ljudi, ki radi pretiravajo in bi najrajši videli, da bi kosili in večerjali vsi z eno žlico in spali vsi v isti postelji. Jaz pravim: potrpiamo in se mirne duše zaupajmo državnemu svetu. Verjemite, da je v naši domovini še dosti modrih mož.

Zelo dvomim, da bi si bili te predpise napačno razlagali v tolikih resortih. Pred vsem je res to, da sme biti v mejah § 76. dovoljeno vsako društvo in da smo na spoštovanje veljavnih paragrafov vezani vsi brez izjeme. Za dognanje njih smotra pa je najvažnejša — po nekaterih ljudeh, ki ne vedo, kam naj bi ž njó — toli prezirana teorija. In vendar gre teoriji, Bog nam grehe odpusti, za znanstveno spoznanje kake stvari bodisi v nasprotju, bodisi v skladu z nje izvajanjem.

Toliko, da je vložilo lansko jesen Osred-

nje društvo nižjih p. t. uslužbencev zaradi ohranitve svoje organizacije, ki naj bi nato razširila delovanje po vsej državi, tožbo na državni svet, že smo zvedeli, da je bila vložena pri pristojni oblasti zoper nekatere funkcionarje tega društva predrzna ovadba. V hipu se je seveda pokazalo, da ta ovadba ni nič manj neumna, kakor zlobna. Razburjenje se je kmalu podelilo in neugodni dojmi so obledeli. Kdo je bil ta vitez, nam je ostalo prikrito. In zgodovinar, ki bo pisal zgodovino strokovnih organizacij p. t. uslužbencev, bo moral pustiti na mestu, kjer bi bilo treba omeniti Davida naših nasprotnikov, prazen prostor. Ali zaželjenega uspeha ni bilo! Nastopila je rezerva. Tudi ti so prišli z artikli, ki so izgubili vrednost na sleherni socialni borzi. Nove — doslej znane — ovadbe so se tikale »Stalnega omizja« (bivših članov »Maturantskega društva«), »Poštarja«, »Osrednjega društva nižjih p. t. uslužbencev« kot takega in slednjič je prispela ona, ki je izbila sodu dno in razmaknila meje avtorjevi slavi. Zaletava se v dobro ime in sloves uradnika na visokem položaju. Namen ji je: uničiti ga službeno in socialno. Njegova krivda pa tiči v tem, da noče slepo izvajati pristranskega koncepta nekega društvenega funkcionarja in njegovih modrih svetovalcev, ampak se zaveda svoje službene in moralne dolžnosti biti pravičen napram vsem, tudi napram onim stotinam p. t. uslužbencev, ki stoje izven bivše dravske sekcije UPU. Tako se je nudila prilika za uveljavljanje načela: Kdor ni brezpogojno z nami, je proti nam. Kjer ni vzrokov, jih je pač treba najti, saj namen posvečuje sredstva. Res je najmočnejša izmed strasti volja obvladati duhove, toda ni vsak vojskovodja, kdor poveljuje četam. Prispelo so ovadbe in turdus sibi ipsi malum cacat. — Odkar je splošno znano, da so se delali protokoli samo z uslužbenci, ki niso bili člani sekcije, ni treba zbirati nobenih dokazov za to, kdo je ovajal in klevetal. Tudi če bi sami trdili, da smo ovajali sami sebe, bi nam tega ne verjel najbolj naiven pristaš g. Čampe. Brez pomena je v tem pogledu vsaka izjava, kajti izjave se upoštevajo po tem, odkod prihajajo. Osrednje društvo pa ni nikdar in pri nobenem oblastvu vložilo nobene ovadbe, ampak je izključno le odgovarjalo na odloke in dopise, ki jih je prejemale od oblasti. Če je politična uprava priobčila takratnemu predsedniku, da bo zabranila sestanke sekcije UPU, in sicer zaradi enakega postopanja, kakor napram osrednjemu društvu, tedaj je bil ta njen korak vreden vse časti in hvale.

V 2. stolpcu članka »Ali smo ali nismo?« pripoveduje g. Čampa, kako je on sam opozarjal oblast na to, da ugasne veljavnost pravil združenja dne 14. januarja 1932 (zakaj ne 21. decembra 1931, t. j. natančno 6 mesecev po kongresu, kot je baje določeno v proslulem čl. 27. pravil, še danes ne vemo), v 3. stolpcu pa z užaljeno ogorčenostjo toži, kako je s skrbjo pričakoval intervencij svojih nasprotnikov, da bi preprečili občni zbor sekcije. Previdnost g. Čampe osuplja! Ker

tudi s sigurnostjo trdi, da je preprečil občni zbor lasten član, je močno opravičen naš sum, da je to res in da je bil to on sam. Takrat je namreč že dobro čutil vroča tla pod nogami. In kdo nam jamči, da ni bil ob priliki svoje »intervencije« malce neroden in je ponovno izdal svojo javno skrivnost glede neveljavnosti pravil. Če je človek zaradi številnih vlog na oblastva le nekoliko raztresen, se mu kaj takega prav lahko pripeti. Kdo naj bi si potem kaj očital, če si na tak način slučajno prihrani — fiasko na občnem zboru... Mi smo sodili situacijo po tem: kadar se je podpisal za predsednika, so bila pravila veljavna, kadar se ni, pa niso bila.

Iz vsega tega vidimo, da g. Čampa nikdar ni preziral važnosti obrambe. Pa taka obramba, ki povzroča samo protokole, še ni nič! Pred kratkim se je govorilo v pruskem parlamentu o 3 hitlerjevcih, ki so izvedli svojo obrambo v takem obsegu, da zahteva sedaj državno tožiteljstvo zanj od 7—10 let težke ječe. — Je li bilo v interesu nasprotnikov g. Čampe, da se občni zbor sekcije ni vršil? — Če pa naj je bil član, ki je »interveniral« nekdo drugi, tedaj g. Čampa prav dobro ve (saj mu je bilo v kavarni natančno razodeto), da se je dotičnik le informiral glede resničnosti govorice o prepovedi občnega zbora, ki je bila takrat že razširjena med uslužbenci. Vé pa tudi to, da dotičnik po njegovi osebni zaslugi ni več član UPU. Zato smo prepričani, da so zagledala vsa ta deplasirana zavijanja luč sveta le zaradi — obrambe!

Proti koncu svojega članka nervozno toži g. Čampa nad pomanjkanjem discipline, malodušjem in apatijo, ki je objela članstvo. Kdo je kriv? Se li ne skriva za to stisko Faustova zadrega: Duhov, ki sem jih klical in priklical, mi ni mogoče se znebiti!? — Vzpostavljena je najboljša zveza: med srcem in možgani. Uspehov, doseženih s kalnimi sredstvi, pač nihče ni zahteval!

Pojavlja se mu vizija o izgubljeni Ljubljani, o kraju, kjer je že predobro znan. Toda za deveto goro so tisoči... Vsaj dva meseca še predsednik... Ali jedro je zdravo in morala je dosegla višek!

Kako čudno zveni v sedanji situaciji stavek, ki ga je napisal nekoč: »Prezgodaj ste prišli kropiti!«

VSAK SAMEGA SEBE NAJBOLJE POZNA

V »Poštnem glasniku« št. 11 od 1. junija t. l. piše člankar v uvodniku »Novo nasilje« med drugim tudi sledeče zanimivo priznanje:

... In kar je še najbolj žalostno, vodstvo naše sekcije spoznava, da je vedno večji odstotek med nami takih, ki mislijo samo nase, na svoje osebne koristi, na profit, in ki v egoističnih stremljenjih postajajo nemoralni...

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujem v imenu celokupnega odbora nižjih poštних uslužbencev krajevne skupine Maribor, vsem cenjenim gg. tovarnarjem, trgovcem, obrtnikom in ostalemu občinstvu, kakor tudi dragim tovarišem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k lepemu uspehu naše dobrodelne tombole.

Posebno hvalo pa izrekam tovarišem iz Slovenske Bistrice, ki so se tudi letos, kakor že mnogokrat popreje, izredno izkazali. — Stavljam jih za vzgled vsem tovarišem. — Prav tako tudi tovariše s Pragerskega.

Še enkrat najlepša hvala vsem!

Za odbor: Matko Božičev l. r.,
predsednik krajevne skupine nižjih poštних uslužbencev v Mariboru.

WOLFOVA ULICA 1
TELEFON ŠT. 27-55

TISKARNA »SLOVENIJA«
DR. Z O. Z., V LJUBLJANI

Izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela po zmernih cenah — Časopisi, knjige, revije, brošure, vabila, ceniki, letaki, plakati itd. — Zaloga beležnih in stenskih koledarjev — Zahtevajte povsod beležne koledarje z domnevnim vremenskim poročilom

Epilog k vsakdanji zgodbi.

V sive megle so zavite glave in spokojna pobočja Uskokov. Iz grmovja ob vodi, ki se vije med vrbami in jelšami proti mlinu, je pravkar šinila pisana žolna in sedla na moččen hrast na parobku nad vasjo. Kakor vedno, sta tudi danes oba uhača, Lukov in Jakov, na cesti.

»Zakaj pa si tako čmeren?« vpraša Jakov sivec svojega tovariša, čim sta stopila vstric.

»Oh, odkar imamo pri hiši hlapca, je tak križ. Vse morava zvleči z gospodarjem sama, on pa se ukvarja dan za dnem z otrobi.«

»Potrpi,« ga tolaži prvi, »sprememba pride včasih čez noč.«

»Veš, naš hlapec je drugače prav krepak dedec, meri pa zmeraj na to, da bi se dobile še kakšne moči, ki bi se dale vpreči v naš pravljivček.«

»Kaj misliš, da to drži?«

»Če rečem!«

»V svojo škodo se pa vendar ne bo dal nihče vpregati, kdor nima sive dlake.«

»I no, res je! Še pisalo se je o tem!«

»Odpusti, saj ne vedo, kaj pišejo!«

Žolna na hrastu je potrkala.

»Stopiti bo treba.«

»Čuj, če ne bo nič novega, pa telegrafiraj,« pravi v slovo Jakov trpin.

Luka se je ozrl po meglah, požvižgal je in pognal. Od vasi sem pa je močno zadišalo po svežem senu...

Nova pota za pobijanje brezposelnosti. Opozarjamo na oglas v današnjem inseratnem delu tvrdke: Domača industrija »Regentin«, imetnik J. Kališ, Maribor, Trubarjeva 2. Pletilni stroj »Regentin« nudi vsem delavoljnim novo, trajno, veliko možnost mesečnega zaslužka, kar bi moral v današnjih časih krize vsakdo z veseljem pozdraviti. — Tvrdka pošlje na željo natančne prospekte.

Pojasnila.

Ocene. Predstojniki pošt in drugih uradov se opozarjajo na to, da je treba koncem meseca junija popolniti liste za opazke in starešinska poročila za prvo polovico tekočega leta.

Zaradi zamudnosti je to delo zlasti važno za one urade odnosno uslužbenca, ki so v tem času premenili bodisi starešino, bodisi svoje službeno mesto.

(Glej § 36 uradniškega zakona.)

Delnice PAB za državne uslužbenca.

Mnogi državni uslužbenca, ki so vpisali in plačali delnice Privilegirane agrarne banke preko svojih uradov, se obračajo na zavod s prošnjo, naj se jim delnice dostavijo.

Privilegirana agrarna banka obvešča vse zainteresirane osebe, da je že decembra meseca lanskega leta izročila finančnemu ministru delnice državnih uradnikov, to pa zato, ker so bile vpisane in plačane preko ministrstva.

Finančno ministrstvo razpošilja delnice na posamezne urade po seznamih vpisov in plačil in zato se je treba naravnost obrniti nanj, ker zavod za razpošiljanje teh delnic nima nobene zveze več.

Kakor smo že poročali, znaša dividenda na komad Din 30.—. Upamo, da nam bodo delnice, ki so bile izročene finančnemu ministru že pred pol leta, dostavljene prej, preden zapade dospel kupon.

ŠIRITE »POŠTARJA«!

Iz gospodarske zadruga poštne nameščencev.

Člane obveščamo, da smo s 15. majem t. l. ponovno znižali cene kurivu in čevljar-skim izdelkom. Hkrati jih prosimo, da se s kurivom pravočasno preskrbe. Zlasti premog naj si naroče pravočasno, to je v poletnih mesecih, ker je mogoče, da mu bodo cene jeseni zopet poskočile in ker bosta dobava in vskladiščenje premoga takrat gotovo težja.

Cene drvam in premogu so od 15. maja t. l. dalje sledeče:

1. Drva na dom postavljena:
bukova, Ia cela, 1 m Din 116.—;
bukova, Ia žagana, 1 m³ Din 124.—;
bukova, Ia sekana, 1 m³ Din 132.— proti takojšnjemu plačilu, na obroke se pa cena zviša za 4 Din pri metru.

Mehka drva, cela Din 68.—;
mehka drva, žagana Din 80.—.

2. Premog na dom postavljen:
trboveljski Ia, Din 415.— tona proti takojšnjemu plačilu in Din 425.— tona na obroke.

Pri tej priliki opozarjamo člane tudi na našo čevljarjo, ker smo cene čevljar-skim izdelkom znatno znižali, in pa na krojačnico, ki jo je prevzel nov mojster, ki izvršuje vsakovrstna naročila v popolno zadovoljnost in po zmernih cenah.

Če se bodo člani zavedali svojih dolžnosti in se posluževali samo naših delavnic, upamo, da bomo cene lahko še znižali in tako pomagali prebresti te težke čase.

Načelstvo.

Zdravljenje drž. nameščencev v javnih bolnicah.

Glede tega, če velja § 88 u. z. — brezplačno zdravljenje — tudi za tiste bolnike, drž. nameščence, ki imajo poleg svojih plač še kak drug dohodek, bolnice niso bile na jasnem, čeprav je besedilo u. z. jasno: »Državni nameščenci in upokojenci, kakor tudi njihove družine imajo pravico, da se zdravijo v javnih bolnicah na državne stroške (§ 7 zak. o bolnicah).« — Torej brez »če« ali »če ne«!

Da pa le ne bo dvoma, je min. za soc. politiko in narodno zdravje odredilo (štev. 999 od 20. jan. t. l.), da velja gori navedeni § za vse: »brez izjeme, če imajo poleg plače kak drug dohodek ali ne. K temu se opozarja, da se morejo omenjeni uslužbenca poslužiti te dobrote po zakonu samo v najnižjem, oz. v III. oskrbnem bolniškem razredu.«

A. ŠINKOVEC

Velika izbira najmodernejših pomladanskih in letnih čevljev po zelo zmernih cenah

Trgovina s čevlji
LJUBLJANA
POD TRANČO
pri Čevljarškem mostu

Izlet pevskega zbora. Pevski zbor poštne uslužbenca Kralj. Jugoslavije v Ljubljani priredi izlet Pod Šmarno goro in sicer dne 5. julija t. l. (V slučaju slabega vremena prihodnjo nedeljo, t. j. 12. julija.) — Zbirališče ob 2. uri popoldan pred kavarno Evropa. Dobrodošli vsi poštne uslužbenca in njih družine, kakor tudi znanci! Sklicatelj.

OBVESTILO.

Zadruga drž. uslužbenca za nabavo potrebnih v Ljubljani je poslala strokovnim listom in tudi »Poštnemu glasniku« poziv, s katerim vabi drž. uslužbenca v svoje vrste. Ker naš list tega poziva — iz ne vem kakšnih razlogov — ni prejel, si dovoljujemo gornjo zadrugo tem potom obvestiti, da tudi »Poštar-ja« čita 800 naročnikov — državnih uslužbenca. Uredništvo.

Ustanovljeno 1852.

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8
(preje Henrik Korn)

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. Naprava strelovodov. Kopaliske in klosetne naprave. Centralna kurjava.

Društvena poročila.

Poročilo 19. redne odborove seje, od 20. maja t. l., ki se je vršila v društvenem lokalu Pred Prulami št. 1 z običajnim dnevnim redom:

Predsednik Penko otvori sejo ob 7. uri zvečer, pozdravi navzoče, omeni, da so opravičeno od današnje seje izostali tov. Bezjak, Kastelic, Šuster in Medic. Nadalje ugotovi sklepčnost ter preide tako k prvi točki dnevnega reda.

1. Čitanje zapisnika 18. redne odborove seje od 19. aprila. Ker se po prečitjanju zapisnika nihče ne priglasil k besedi, smatra predsednik, da je zapisnik odobren ter ga pusti po dveh navzočih odbornikovih podpisati. —

2. Došli dopisi. Tajnik Bizovičar prečita prepis poslani vloge društva na direkcijo pošte v Ljubljani, v svrhu zamenjave dosedanjih impregniranih dežnih plaščev, kateri se naj ob novi nabavi nadomeste s prejšnjimi suknjenimi, dosedanja naj se po možnosti porazdele brzojavnim mojstrom, ki jih nujno rabijo pri izvrševanju službe na prostem.

Iz dopisa Mariborske skupine ja razvidno, da se vodstvo moške kaznilnice zanima za letošnjo izdelavo službenih oblek po meri, kar bi bilo zelo ustrezno poštne uslužbenca, da bi ne imeli nepotrebnih stroškov. Predsednik pri tem omeni, da se je po sprejetju dopisa obrnil osebno na gospoda referenta pri poštne direkciji ter je dobil sledeče informacije: po novem Obrtnem zakonu, kateri je pravkar izšel, kazenski zavodi nimajo pravice udeleževati se razpisanih licitacij; tozadevno je tudi poštne direkcija obvestila omenjeni zavod. Iz tega je mogoče sklepati, da se bo izvršila izdelava obleke zopet v Beogradu.

Ostale došle in poslani dopise vzame odbor na znanje.

3. Poročilo predsednika. Na zadnji odborovi seji je bilo sklenjeno, da društvo v najkrajšem času intervenira pri poštne direkciji o važnih zadevah nižjih uslužbenca. V to svrhu so bili izvoljeni Penko, Bizovičar in Urh, da posetijo najprej g. šefa dr. Tauzesa, glede dosege pridobljenih pravic nižjih p. t. uslužbenca. Deputacija je bila zelo prijazno sprejeta. Gospod šef je uvidel nujno potrebo dopustov že na veliko število obolelih uslužbenca. Iz razgovora je bilo razvidno, da bode v najkrajšem času imenovanih nekoliko zvaničnikov za uradnike, namreč oni, ki imajo predpisano šolsko predizobrazbo. Vsa ta izpraznjena mesta bodo odslej naprej zasedena le iz vrst nižjih uslužbenca. Isto velja tudi glede napredovanj v višje položajne skupine. Kakor že omenjeno, je de-

putacija izvršila svojo dolžnost, kaki pa bodo uspehi, se bo kmalu pokazalo.

Nadalje se je obrnila deputacija na gosp. dr. Lamuta v svrhu zadnje izdane direkcijske okrožnice, glede popolne ukinitve pranja erarnega perila, mila in prašnega olja. Iz razgovora je bilo sicer razvidno, da ima direkcija preko 300.000 Din manj kredita kakor lansko leto in da je potrebna štednja razumljiva. Da bi se pa vse dajatve naenkrat ukinitile, že radi higijeničnih ozirov ne bi bilo na mestu. Po zagotovilu gospoda šefa se ukinejo te dajatve razen v Ljubljani in v Mariboru tudi pri vseh ostalih poštah. O tem se opozarjajo člani društva, da ne bo nepotrebnih pritožb.

Nadalje omeni predsednik, da se vrši občni zbor »Dobrote« v nedeljo, dne 29. junija t. l. v hotelu Union ter obenem vabi vse člane »Dobrote«, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja. Tajnik Bizovičar pripomni k tej točki, da naše društvo vključuje temu, da je po razpustu v letu 1925 takrat obstoječega Obsmrtnega podpornega društva nižjih poštних uslužbencev, pristopilo z vsem premoženjem in s 639 člani k »Dobroti«, dosedaj nima nikakega zastopnika v njej. Dosedanji trije zvaničniki, ki se nahajajo v odboru, ne pridejo v poštev, ker so črtani iz članske knjige.

Po izčrpnem poročilu predsednika slede 4. Slučajnosti. Pri tej točki se razvije debata o nameravani prireditvi letošnje tombole, ki se naj na nasvet Krajevne skupine preloži na poznejši čas. Ker je dnevni red izčrpan in se nihče več ne priglasil k besedi, zaključil predsednik sejo ob 22. uri. — Prihodnja seja se bo pravočasno sklicala.

Za odbor: Bizovičar Joško, tajnik.

Modna manufakturna trgovina

Fabiani & Jurjovec

LJUBEJANA, Stritarjeva ulica 5.

se priporoča pri nabavi blaga za obleke. Prodaja na obroke potom Gospodarske zadruge poštних nameščenecv.

Cene zmerne! Poštežba točna in solidna!

Poročilo o občnem zboru »Dobrote«.

Po poročilu odbora »Dobrote«, obsmrtnega podpornega društva poštних nameščenecv v Ljubljani na občnem zboru, ki se je vršil dne 29. maja t. l., je v letu 1931 pristopilo k »Dobroti« 73 novih članov, umrlo je 20 članov, med temi 13 iz skupine B, a izstopilo 6. Ob koncu leta je štelo društvo 2921 članov. Pretežna večina članov, t. j. 2421, je bilo poštних uslužbencev in njih rodbinskih članov, 500 pa jih je bilo iz drugih resorov.

Podpore je izplačalo društvo v skupini A za 20 članov Din 89.400, v skupini B za 13 članov Din 164.400.

V poslovnem letu 1931 je imela »Dobrota« te-le dohodke: na pristopninah Din 7130, na prispevkih skupine A Din 165.587, na prispevkih skupine B Din 103.215, na obrestih in prispevkih k upravnim stroškom Din 28.122'49, skupaj Din 304.054'49. Izdatki pa so bili ti-le: podpore Din 164.400, upravni stroški Din 18.296'84, odpisi Din 37.755'10. Prebitok znaša Din 83.602'55.

Društvena imovina znaša Din 527.328'12. Od tega zneska je naloženih Din 393.000 pri denarnih zavodih in okrog Din 134.000 pa v vrednostnih papirjih.

Na občnem zboru je bil izvoljen lanski odbor.

Odbor.

Morala je samo v značaju. Nihče pa ne more biti značajan, če ni njegov značaj ojeklenel. Toda ta vzgoja ne vstvarja značaje, nego moraliste.

Osebnosti.

Postavljeni so: za priprav. po § 45/1 Jeršek Avgust na Ljubljani 2 in Bregant Mihaela na Bledu 1; za zvan. III. skup. Medja Marija in za služitelja II. skup. Fartely Ivan, oba na Bledu 1.

Napredovali so: v VI. skupino: za pt. ur. Vidmar Tomo in Kumer Josip na Ljubljani 2, Čonč Albert v Poljčanah, Fludernik Franc v Pragerskem in Kump Aleksander v Kranju; v VII. skupino: za admin. ur. Pavlič Margita na direkciji, za upravnika Kočevar Franjo na Rakeku, za pt. ur. Križ Anton na Jesenicah na Gor., Miložič Lindič Drago v Sevnici, Alič Janko v Metliki, Plaš Maks in Vene Martin na Mariboru 2, Staut Ljudevit, Skubič Olga in Treven Frančiška na Ljubljani 1, Ragazzi Viktorija v Radečah pri Zid. mostu in Kušar Vida na Ljubljani 6; v IX. skupino: za arh. ur. Zagorjan Stana na direkciji; za pt. manip. Cingel Franja v Konjicah in Štupar roj. Anderlič Nežika na Ljubljani; za priprav. po § 45/2 u. z. Peljhan Albin, zvan. pri III. ter. t. t. sekciji, Razberger Milena, služ. na Mariboru 2 in Treven Rafael, dnevničar na Mariboru 1; za priprav. po § 45/1 u. z.: Štine Alojzij, zvan. na Mariboru 1, Falout Josip na Ljubljani 1, Hasler Franc, zvan. na Ljubljani 2, Pintarič Josip, zvan. v Murski Soboti, Sentočnik Josip, služ. na Mariboru 2, Snogovec Stanko, dnev. na Ljubljani 1, Mulič Josip, dnev. v Guštanju in Višner Janko, dnev. na Jesenicah na Gor.

Premeščeni so: pt. ur. IX. skup. Skrbec Ana z Maribora 1 v Marenberg, Miklaveč Anton z Ljubljane 1 na Bled 1 in Novak Angela iz Dolnje Lendave v Križevce pri Ljutomeru; pt. manip. IX. skup. Cingel Franja iz Ormoža v Radovljico; pt. manip. X. sk. Bajec Ljudmila iz Kočevja na Bled 1; zvan. I. skup. Palčič Jurij z Ljubljane 1 na Bled 1; zvan. III. sk. Mozetič Pavlina z Ljubljane 1 v Stari trg pri Rakeku in Hasler Franc z Beograda 2 na Ljubljano 2; služ. II. skup. Marinko Linda iz Krškega v Brežice, Dovjak Ivan z Ljubljane 1 na Ljubljano 7, Trampuž Ivan z Ljubljane 7 na Ljubljano 1, Železnikar Karel iz Prevalj v Guštanju, Sobjak Kamila iz Gornje Radgone na Maribor 1, Pauko Josip z Maribora 2 v Križevce pri Ljutomeru in Bevk Franc z Ljubljane 1 na Bled 1.

To in ono.

Stalno omizje. V četrtek, dne 7. julija t. l. v lovski sobi gostilne „Pri Sokolu“.

NA SVIDENJE!

To vabilo pa nikakor nima namena motiti tistih tovarišev, ki imajo ta dan „keglanje“.

Koliko stane visokošolski studij. »Deutscher Hochschulführer« za l. 1932 prinaša pregled, koliko stane študij na nemških visokih šolah. Medicinski študij stane 8600 mark, pravni 4200 do 5500, filološki 5300, trgovinski 4400 do 5400, kmetijski 4100, tehniški pa 5800 mark. Če računamo, da stane nemška marka Din 13.50 naše veljave, vidimo, da je visokošolsko življenje v Nemčiji precej drago.

»Naša pošta« — časopis za pošto, telegraf, telefon i radio. Godina IX. Uredjuju d-r. P. Šoć i M. Vujadinović, svetnik Min. saobraćaja. Izašla je sveska za jun sa odabranom raznovrsnom sadržinom:

Sadržaj: Medjunarodna akademija pošta i telekomunikacija. — Pošta, njene funkcije u privredi i u pravu. — Reč dr. Mohorića. — P. t. internacionala. — Esperanto. — Zdravlje. — Javna predavanja. — Za istoriju pošta. — Zakon o pošti. — Per-

sonalna pitanja. — Kroz život i svet. — Organizacije i stručni listovi. — Vesti. — Iz knjiga i listova. — Nove knjige. — Stručna literatura. — Adresa: Beograd, Balkanska 9. — Pretplata: godišnje 40 Din, polugodišnje 20 Din, šalje se na čekovni račun br. 53.888 kod Pošt. štedionice.

Iz Češkoslovaške. Racionalizacija. »Sobota« poroča, da je bilanca Škodovke izkazala znatno povečan obrat, dasi je bilo odpuščenih 1000 delavcev. Leta 1918 je izgovoril delavec v tvornici za žarnice v 8 urah 40 žarnic. Danes jih napravi en delavec s strojem v istem času 73.000! — Tkalni stroj, pri katerem ima delo ena ženska, izdelata toliko preje kakor pred sto in petdesetimi leti 90.000 ljudi. To je sad racionalizacije. Stroji izpodrivajo človeške delovne moči, zaradi rabe strojev raste brezposelnost ter beda in pomanjkanje v delavskih družinah.

Hranilno in posojilno društvo poštних uradnikov v Pragi je imelo 19. marca t. l. redni letni občni zbor. Predsednik društva je uvodoma opisal važnost tega društva za poštne osebe. Vloge rasejo od leta do leta, tako, da je bil lani denarni promet za poldrugi milijon Kč večji kakor l. 1930. Čisti dobiček v znesku 14.290 Kč je bil razdeljen med člane kakor 5% dividenda, nadalje je dobilo društvo poštних prometnih uradnikov 300 Kč, ostalo pa je pripadlo rezervnemu fondu. Društvo je bilo vedno v zaščito finančno slabih in je stalno vršilo človekoljubno delo v prid svojih članov.

Garibaldijeve znamke. Prometno ministstvo v Rimu je natisnilo 15 vrst novih znamk, ki predstavljajo prizore iz Garibaldijevega življenja. Pobudo za izdajo serije je dala 50. obletnica smrti italijanskega nacionalnega junaka.

Za znižanje uradniških plač na Madžarskem. Kakor poročajo budimpeštanski listi, namerava madžarska vlada izvršiti reformo koledarja tako, da bo uvedla za uradnike 11 mesečno leto. Vsak mesec bi se izplačevale plače za tri dni pozneje, s čimer bi se v teku leta pri vseh uslužbencih prihranila enomesečna plača. Pravijo, da bo uradništvo to znižanje mezd manj občutilo kakor direktno znižanje plač.

Madžarska. Madžarska vlada je sklenila, da kandidatje za skupščino, državni in javni nameščenci, morajo najprej prositi za upokojitve. Če bodo izvoljeni, bo vlada njih prošnji ugodila, v nasprotnem primeru, bo pa prošnja odklonila. Kadar poteče mandatna doba, ne bodo imeli pravice do reaktiviranja. — To je pač pristna madžarska demokracija.

Visoke številke. Kakor znano, dobi Rusija v kratkem ob Dnjepru, tretji največji reki v Evropi, do sedaj največjo elektrarno na svetu. Razpolagala bo z 2 in 1/2 milijardami konjskih sil. — 1 konjska sila, ki se piše s kratico HP (horse power), merilo za moč strojev, je tista sila, moč, ki dvigne 75 kilogramov v 1 sekundi 1 m visoko. — Če bi zamenjali tak (2 in 1/2 milijardi HP) električni pogon s konji, bi jih bilo teoretično treba 3.400.000, praktično pa, ker takega dela žival ne bi vzdržala dalje časa, temveč le 1/4 take sile, torej praktično pa bi bilo treba za to delo 14 milijonov konj. Da bi pa to velikansko moč dajal ogenj, bi morali pokuriti na leto 3 milijarde kg premoga. Tam bo opravila ta posel brez dima in pepela — voda.

Požrtvovalnost velikih gospodov. Nainen mora biti, kdor računa s požrtvovalnostjo velikih glav. O tem so se zadnji čas iznova prepričali na Nemškem. V zasledovanju obče štedljivosti se je nemška vlada obrnila na bivše visoke častnike in uradnike, ki imajo velike pokojnine, celo čez 20

tisoč mark na leto. Prosila jih je, da bi resignirali na del svoje pokojnine. Neki monakovski list je prinesel zanimivo poročilo o uspehu te akcije. Na 175 dostavljenih pisem, sta prišla doslej dva pozitivna odgovora: od generala Daimlinga in Schöneicha. Ostali odgovori, kolikor jih je prišlo, so bili odklonilni. Vrsta pisem je prišla nazaj, ne da bi jih bili naslovniki odprli. Veliko nekdanjih generalov se je obrnilo namesto da bi odgovorili, na državnega predsednika in se pritožili, da so jim bila dotična pisma vročena. — Pravijo, da bi se kaj takega zgodilo tudi v marsikateri drugi državi, zakaj veliki gospodje ne poznajo poštvovalnosti.

Plače nemških državnikov. — Nekako čudno se čujejo v splošni krizi sledeča števila: Prvi nemški predsednik Fridrich Ebert je prejemal 53.510 mark, okroglo 700.000 Din na leto. Sedanji predsednik von Hindenburg je imel najprej 60.000 M plače in 120.000 M službene doklade, torej 180.000 M = ca 2.340.000 Din. — Pozneje so mu reducirali plačo (60.000 M) za 28%, 1. januarja t. l. pa še za 9%, tako da dobiva sedaj le 73.800 M plače in 120.000 M funkcijske doklade, skupaj 157.800 M = ca 2.051.400 Din. »Državni kancler Brüning je prejemal le borih 47.200 mark = ca 612.600 Din na leto. — So bili pa že nemški mogotci pred vojno drugače plačani! Cesar Viljem II. n. pr. kot cesar resni dobival kake odškodnine, pač pa mu je nesla pruska kraljevska krona letno rento 17 milijonov mark, odškodnina za državi odstopljene (l. 1820) domene pa 7.500.000 M na leto. Pa tudi knez Bismark je prejemal lepo okroglo svotico 100.000 M.

Ropar v ambulančnem vozu. Dne 21. III. t. l. se je izvršil roparski napad na potujočo pošto Plešivec—Bratislava v CSR. Ko je vlak dobro odvozil s postaje, je zlezal ropar skozi okno v skladišče, odprl hitro vrata v urad in začel streljati iz dveh revolverjev na poslušne uslužbenke. S prvim strelom je zadel poštne asistenta Karla Lednarja, ki je padel s stola in potegnil s seboj služabnika R. Sovo. Z nadaljnjimi strelji je ropar zadel poduradnika A. Segmüllerja v nogo, in asistenta Lednarja. Ta pa se je vrgel, dasi petkrat zadet, na roparja, ga močno udaril z roko po glavi, a ropar ga je šestič zadet v ramo. — Navzlic temu se mu je posrečilo, da je roparja krepko objel ter vrgel na tla. Pri padcu mu je padel iz rok revolver. Drugo roko z revolverjem mu je stisnil s tako silo, da mu jo je izpahnil. V tem, ko se je Lednar boril s tolovajem, se je Segmüller zavedel in planil s drugim uslužbencem vred na roparja s plombnimi kleščami, s katerimi sta toliko časa udrihala po njem, da je izpustil Lednarja ter izgubil zavest. Nato so ga z jermenom in vrvjo zvezali, potegnili v silo zavoro pred postajo Trnoves ter prijavili napad. V vagon je stopil orožnik, ki je čuval tolovaja do Bratislave, kjer ga je izročil varnostnim organom. Ranjena uslužbenka Lednarja in Segmüllerja so prepeljali v bolnišnico. Predrzi ropar, Franc Hückel, ima 34 let. Rodil se je v Novem Jičinu na Moravskem. Študiral je na realki, kjer je tudi maturiral. Zadnji čas je bil za gospodarskega pristava na Springerjevem veleposestvu, odkoder pa je bil odslovljen. Ropar je enajstkrat ustrelil. Lednarja je zadel šestkrat in Segmüllerja enkrat. V žepu je imel še 25 nabojev. Prisotnost uslužbenec je preprečila tatvino večjih denarnih pošiljk. Uradniku Lednarju se je posrečilo z velikim pogumom in nenavadno silo, da je napadalca premagal, rešil tovariše ter denarne pošiljke. Hudo ranjeni Lednar je med vožnjo do Bratislave silno krvavel in lahko se govori o sreči, da ni izkrevavel popolnoma. Da je bila pri rokah lekarnica z najpotrebnejšimi obvezami, bi ne bil Lednar izgubil toliko krvi. V interesu ogroženega

zdravja ambulančnih uslužbenecv bi pač bilo, da bi imeli vsi ambulančni vozovi vsaj najpotrebnejše obveze.

Pomlad je tu!

Če hočemo ostati zdravi in veseli, če hočemo telo in duha ohraniti v čilosti do poznih let, se moramo kar mogoče veliko gibati v naravi zaradi svojega službovanja po prašnih, vlažnih, nezdravih lokalih. Za ohranitev in okrepitev zdravja nam je potreben zdrav zrak v pomlajeni naravi kakor cveticam solnce in nebeška rosa. Gibanje pod milim nebom prepreči razne bolezni, katerim je izpostavljen človek v poštni službi. Bivanje v naravi je najboljšje zdravilo za strašno morilko človeškega rodu — za jetiko. Izprehodi v čistem gozdne mrazu in po zelenih travnikih preprečavajo prerano bole-

hanje in smrt. Vsaka rastlina, vsaka cvetica potrebuje solnce, brez svetlobe in toplote pa hirajo in umirajo. Isto je z ljudmi, če jim primanjkuje solnce, ki je vir življenja. In odtod tisto neizrekljivo hrepenenje, tista nepremagljiva sila, kjer se lahko nasrkamo, napijemo vse lepote v božji naravi..

Torej, tovariši, čuvajte svojo pravico do narave, hitite pod milo nebo, da ostane zdravo telo in zdrav duh, da najdete potrebno moč v boju z življenjskimi sovražniki. Tako boste sodelovali pri velikem delu v dosego lepe, solčne bodočnosti človeštva! Pomlad je tu, zato

Podaj tovariš mi roko,
Pod milo pojdeva nebo,
Kjer njiva zopet zeleni,
Nad njo škrjanček žvrgoli.

Arne Prijatelj:

O elektroniki.

Pričujoči članek je napisal pokojni Arne Prijatelj. Bil je slušatelj elektrotehnike na tukajšnji univerzi. Star komaj 21 let, pa mu je že strla zahrbtna bolezen v nekaj dneh njegovo čvrsto naravo in z njo vse mlade upe in cilje.

S srcem predan svoji stroki, se ni mogel zadovoljiti, da bi hranil vse lepote in mikavnosti elektrotehnike in telefonije, ter radiotefonije zase, temveč je želel, da bi jih razkazal sleherniku. To ga je napotilo, da je napisal članek o elektroniki in elektronski teoriji. Kljub temu da obravnava snov, ki je predmet najmoderneje fizike, jo prinaša v taki obliki, da bo vsak čitatelj dobil prav jasen pregled o tem predmetu.

Doba, v kateri živimo, je karakterizirana s tem, da nobena stvar nima več svojega daljšega obstanka. Ideja se vrsti za idejo, in komaj nastala teorija, ki bi jo bilo mogoče popolnoma sprejeti, prav kmalu dobi nasprotnike, katerim se običajno tudi posreči zmaga. Naša doba je torej prav posebno prikladna za najrazličnejše izume, posebno pa za njih izpopolnjevanje, kar je seveda za praktično izrabo izuma najvažnejše. Kontrast med prejšnjo dobo in sedanjo je viden najbolj v tem, koliko časa so posamezni izumi potrebovali, da so se razvili do svoje popolnosti, ako dandanes sploh pri kakem stroju lahko trdimo, da je popoln. Parni stroj je potreboval celih 75 let do svoje današnje stopnje, pa vendar nam še danes ne deluje s posebno dobrim učinkom. Elektromotor je potreboval 45 let in postal neobhodno potreben v naših večjih in manjših obratih. Brežična telegrafija je kar v velikih skokih dosegla svojo precej popolno stopnjo v 25 letih. Končno se je naša elektronika v kratkih desetih letih razvila, lahko rečemo do popolnosti.

Marsikomu je jasno in razumljivo delovanje parnega stroja, manj je že onih, ki vedo na kakšnih principih dela navaden žični telefon, večina ga pozna samo na videz. Kaj šele, če pomislimo na elektronko. Poznamo jo samo kot neobhodno potreben sestavni del našega radio-aparata, kot lepo srebrno se svetlikajočo stekleno cevko.

Mislím, da kot kulturni ljudje, ki hočemo biti v stiku z našo dobo, lahko posvetimo tej najvažnejši iznajdbi zadnjega desetletja nekoliko pozornosti. Ogledali si bomo, kaj je elektronka, na katerih fenomenih je osnovana in čemu nam v glavnem služi. Da

pa nam bo mogoče razumeti delovanje, si moramo še preje ogledati nekoliko moderno atomsko teorijo in nekaj glavnih zakonov.

Nekaj o atomski teoriji.

Vsa sedanja raziskavanja na električnem polju se opirajo na zakone elektronske teorije, koje ustanovitelja sta Helmholtz in pozneje Lorenz. Dolgo se ta teorija ni mogla udomačiti v znanstvenem svetu, a vendar je v letu 1920 dosegla svojo popolno veljavnost in je danes vseobče priznana.

Prvo vprašanje, ki nas zanima je: »Kaj je materija?« Mi imenujemo materijo vse ono, kar ima svojo vztrano in svojo maso. Po kemijskih zakonih vemo, da moremo vsako materijo deliti v njene najmanjše sestavne dele, to je v atome. Predstavljam si jih kot neizmerno majhne kroglice s približnim premerom 10^{-8} cm ($\frac{1}{100.000.000}$).

Teorija, ki sta jo postavila Bohr in Sommerfeld in ki sta jo z eksperimenti potrdila Rutherford in Langumir, pa je pokazala, da atom še ni najmanjši sestavni del materije, torej da ni homogen in tako enostaven. Po tej teoriji je atom neverjetno komplicirano sestavljen sistem planetov in solnce okoli katerega planeti drviyo z veliko hitrostjo. Solnce ali jedro, ki se tudi imenuje ion je pozitivno nabito električno telesce, okoli njega pa krožijo negativno nabita električna telesca ali elektroni. Število krožečih elektronov je različno. Baš število elektronov v atomu, oziroma okoli pozitivnega jedra krožeči elektroni so odgovorni za ime materije. Samo število elektronov povzroča, da neki materiji pravimo zlato, drugi železo, žveplo, ogljik itd.

Po modernem nazoru je električni tok premikanje množice negativnih električnih telesce, torej elektronov. Na prvi pogled se nam bo zdelo čisto nemogoče, ker je po prejšnjem elektron v materiji vezan na svoje pozitivno jedro. Vendar so raziskavanja do gnala, da se v materiji nahajajo poleg vezanih elektronov še prosti. Ti so nameščeni v prostorih med atomi.

Baš ti prosti elektroni nas najbolj zanimajo. Čudno se to sliši, da so med atomi prostori, v katerih so nameščeni prosti elektroni. Materija je vendar popolnoma kompaktna. Naša čutila in tudi najfinejši aparati so še vedno pregrobo sredstvo, da bi z njimi mogli prodreti v ta najfinejši mehanizem materije. Ves sistem elektronov in jeder si lahko v duhu precej dobro predstavimo, če ga primerjamo s svetovnim planetnim sistemom. Solnce naj je pozitivno jedro, planeti, med njimi tudi naša zemlja, pa negativni elektroni. Med zemljo in solncem je ogromen prostor. Toda kak velikan, ki bi proti svetovnemu planetnemu sistemu stal v

istem razmerju, kot mi proti elektronom in jedrom, ne bi mogel še s tako ostrim nožem prerezati prostora med zemljo in solncem. Ako vse to razmotrivanje prenesemo v naše atomske razmere, bomo imeli vsaj prilično sliko sestava materije. To samo v ilustraciji.

Zanima nas torej, kakšen upliv imajo prosti elektroni za materijo. Število prostih elektronov nam določa provodnost materije in tudi električni naboj. Obravnavali bomo najprej provodnost.

Vsaka snov ima iz raznih vidikov razne lastnosti. Lastnosti, ki so nam v občem življenju znane, so n. pr. trdota, prožnost, okus itd. V elektrotehniko nas v glavnem zanima samo ena lastnost in to je provodnost. Ta lastnost nam pove, kako se materija obnaša pri prehodu električnega toka, ali pride tok z lahkoto preko nje, ali mu stavi večje ovire, ali pa ga sploh ne propušča. Po tej razdelitvi ločimo provodnike, polvodnike in izolatorje. Po čem se ločijo provodniki od izolatorjev? To vprašanje nas dovede na proste elektrone. Snov je provodnik, ako ima v medatomskega prostorih mnogo elektronov. Kovinska žica ima vse polno teh elektronov; ako na enem koncu dovedemo v žico nekaj novih, mora ravno toliko elektronov na drugi strani izstopiti. Predstavo za ta pojav lahko dobimo na sledečem primeru. V stekleno cev namestimo kroglico ob kroglico, tako da je cev popolnoma napolnjena. Ako sedaj na eni strani pritisnemo v cevko novo kroglico, mora na drugi strani ena izstopiti. Tako nekako si lahko predočimo mehaniko električnega toka.

Izolatorji pa v nasprotju s prevodniki nimajo prostih elektronov. Elektron, ki vstopi, ne more učinkovati na sosednega in se pri majhni gonilni sili (napetosti) tudi ne pomika naprej. Izolator torej ne propušča toka. Pri veliki pritiskni napetosti pa tok vendar začne prehajati, materija tega ne more prenesti in izolator se prebije ali zruši. Ta pojav si moremo tudi na drug način razlagati. Elektroni, ki krožijo okoli pozitivnega jedra, se gibljejo v eni ravnini.

Na gibanje elektronov pa nima vpliva samo električni naboj, temveč tudi temperatura prevodnika. Gibanje elektronov okoli jedra je tem hitrejšo, čim višjo temperaturo ima snov. Pri absolutni ničli (-273°C) bi teoretično moralo prenehati vsako kroženje elektronov. Pri visokih temperaturah pa postane to gibanje tako burno, da prične materija nekako izpuhtevati proste elektrone. Ti elektroni se nabirajo okrog žareče materije in tvorijo v njeni najbližji okolici oblak prostih elektronov. Ako se nam jih posreči zbrati in pošiljati v gotovo smer, imamo

pred seboj električni tok, kajti električni tok ni nič drugega, kot pretakanje elektronov. Kako prednost pa ima na ta način pridobljeni tok? Prednost leži v tem, da smo dobili proste elektrone v zraku in ako na kakršenkoli način vplivamo nanje, bodo vplivom sledili skoro brez vsake vztrajnosti.

Torej proste elektrone že imamo. Sedaj nam ostanejo samo še nekatere konstruktivne malenkosti, da pridemo do elektronke in tudi jasno nam bo, zakaj nosi radio-žarnica ime elektronka.

Na vsak način je treba najprej premisliti, kako bomo provodnik segreli, da ga vzposobimo za izhlapevanje ali kot pravimo emitiranje elektronov. To bi lahko dosegli na več načinov. Za nas bi bil vendar najenostavnejši sledeči: Ako teče skozi kovinasto žico tok, se žica ogreje. Ta pojav je že davno znan in se mnogo uporablja, n. pr. električna žarnica za razsvetljavo, električni likalniki, električne peči itd.

V neprodušni posodi napnemo tenko kovinasto žico, njena konca pa vodimo iz posode na prosto, ter ju priklopimo na kak izvor elektrike. Napetost tega izvora bo pognala preko te žice tok, ki bo povzročil, da se žica ogreje. Čim višjo napetost bomo priklopili, tem višji bo tok in s tem tudi temperatura žice. Čim višja pa je temperatura, tem večje je število elektronov, ki jih emitira. Torej vidimo da s spreminjanjem napetosti že lahko vplivamo na tok elektronov.

Elektroni se sedaj nabirajo okoli žarilne nitke in s tem ovirajo nadaljno izstopanje elektronov. Moramo torej najti kak odvod za te naše proste elektrone. Kot smo preje videli, znači pozitiven primanjkljaj elektronov in negativni prebitok elektronov. Torej je okolica žarilne niti negativna, ako spravimo v njeno bližino kako pozitivno telo, tedaj bodo seveda vsi elektroni stremeli za tem, da pridejo na to telo. To zamisel izvedemo tako, da namestimo v bližini žarilne nitke, ki jo bomo od sedaj naprej imenovali katodo, kovinsko ploščo, ki ima ime anoda. To ploščo zvežemo sedaj s pozitivnim polom kake baterije, ki ima precej visoko napetost (90—150—200—300 Volt), negativni pol te baterije pa priklopimo na en konec katode. Tako imamo sklenjen krog: tok: pol baterije po žici do anode; od tod naprej prevzamejo vlogo vodnika prosti elektroni med anodo in katodo, od katode naprej pa zopet po vodniku do negativnega pola baterije.

Vsa ta naprava je nameščena običajno v stekleni hruški. Toda naša elektronka bi nam dala zelo šibke toke, ako bi se nahajal v hruški zrak. Prosti elektroni bi na svoji poti

zadevali ob molekule zraka, ki bi jim s tem stavil velik upor. Zato izsesamo iz hruške zrak. Popolnoma tega sicer ne moremo doseči. Pri modernih elektronkah običajno izčrpajo zrak do $1/10000000$ mm živosrebrnega stebra. Normalni zračni tlak znaša 760 mm. Pri normalnem tlaku je v enem cm^3 20 trilionov zračnih molekul, ako evakuiramo na zgoraj omenjeni pritisk, jih ostane kljub temu še 20 milijard v vsakem cm^3 . Toda pri tako razredčenem zraku nam te molekule ne nagajajo več.

Še nekaj glede žarilne nitke. Ni namreč vseeno, kakšno snov izberemo. Vse kovine ne emitirajo pri isti temperaturi istega števila elektronov. Gotove kovine so se zato udomačile v industriji. N. pr. Wolfram, Thorij, Barij itd. To bi bil popis prve stopnje elektronke. Vprašamo se, dali nam more na zgoraj navedeni način konstruirana elektronka sploh čemu služiti. Služi nam v glavnem kot električni ventil ali usmerjevalec. V tej svoji službi ima nalogo, da propušča tok samo v eni smeri, v drugi smeri pa ne. Kot vemo, imamo za razsvetljavo običajno izmenične toke, to so taki toki, ki v gotovem času spremenijo svojo smer. To spreminjanje se vrši tako hitro, da tega n. pr. pri žarnici za razsvetljavo z očmi ne zaznamo, pa tudi radi tega ne opazimo, ker ima nitka v žarnici preveliko toplotno vztrajnost. Tak tok namreč v vsaki sekundi spremeni svojo smer petdesetkrat. Ako bi tak tok napeljali v slušalo, bi pa slišali prav močno brnenje. Včasih takih tokov ne moremo rabiti, če bi n. pr. telefoni delovali s takim tokom, bi od pogovora prav malo razumeli, kajti ves čas bi nas motilo brnenje.

Ako pa sedaj na našo žarnico, to je na anodo in katodo priklopimo kako izmenično napetost, tedaj bo žarnica propuščala tok samo takrat, kadar bo anoda pozitivno nabita, katoda pa negativno. V obratnem slučaju nam po žicah ne bo tekel nikak tok.

Usmerjevalce rabimo za polnjenje akumulatorjev in tudi za preskrbo naših aparatov z anodnim tokom iz omrežja.

Sedaj si pa hočemo ogledati izpopolnjeno obliko elektronke, to je elektronke, kakršno uporabljamo v naših radio-aparatih.

(Dalje prihodnjic.)

Nov poklic

za dame in gospode z upeljavo strojnega pletenja v hiši. Zagotovljen zaslužek ca Din 1500 na mesec, ker mi spleteno blago prevzamemo, plačamo plačilo (zaslužek) za pletenje in dobavljamo predivo za predelavo. Pišite po brezplačne prospekte še danes.

Domača pletarska industrija No 97
Josip Kališ, Maribor
Trubarjeva ul. 2

Kolesa

In vse potrebščine za nje kupite najbolje in najceneje samo pri tvrdki

A. Gorec

družba z o. z.

v palači ljubljanske Kreditne banke na Dunajski cesti 1 in delavnica na Gospodarski cesti 14

Kupujte le pri tvrdkah, ki oglašajo v našem glasilu!

Čast mi je cenj. občinstvu naznaniti, da sem otvoril pod lastnim vodstvom v svojem novem delu hotela Metropol (prej Miklič), nasproti glavnega kolodvora v Ljubljani novo moderno in komfortno urejeno

KAVARNO »METROPOL«

Jamčim za točno postrežbo, solidne cene, obilno izbiro časopisov, kakor tudi udobnost v vseh ozirih.

Cenjenim gostom se najtopleje priporočam za obisk.

Z odličnim spoštovanjem
Franc Miklič

Viktor Meden

Veležganjarna — tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač

Ljubljana, Celovška cesta 10

TRAJNO KODRANJE

za državne uradnice in soproge uradnikov le 120 Din.

Plačilne ugodnosti.

Se priporoča

Mirko Zaletel

frizer za dame in gospode
Rimska cesta 24

Medić-Zankl, Ljubljana

Lastnik Franjo Medić

Firnež, laneno olje, laki, oljnate in suhe barve

Električne instalacije: telefonske centrale, hišni telefoni, zvonci in električna razsvetljava

IVAN BOGATAJ

koncesionirano elektrotehnično podjetje
LJUBLJANA, Kongresni trg št. 19
(poleg nunske cerkve) Ček. rač. št. 12619
Telefon šte. 2003

Trgovina in tovarniška zaloga: elektrotehničnega materiala, modernih lestenecv, svilenih senčnikov, svetlobnih reklamnih motorjev, ventilatorjev itd.

Matej Orehek

Eksport „Oro“ čevljev ročnega izdelka.
Modna trgovina.

Ljubljana, Kolodvorska 26

Ali že veste,

da stane prvovrstno moško dvokolo, kompletno le Din 1350 — pri tvrdki

H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17

Za mal denar najlepše razvedrilo v Automat buffeju

Daj-Dam

na Aleksandrovi c. 4, telefon 2308

Razne delikatese, sendviči, topla jedila, kava, čaj, pecivo, slaščice, sladoled, vedno sveže pivo in najizbranejša vina.

Priporočamo Vam

PUCH-kolesa

ki so vedno na prvem mestu!
Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri tvrdki

IGN. VOK

Ljubljana
Kranj
Novo mesto

Če hočete imeti dobro vrv za sušenje perila,

Ta varstvena znamka

garantira za najboljšo kvaliteto. — Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko.

zahtevajte v vseh trgovinah samo tako, ki ima privezано rdečo varstveno znamko s pajkom in imenom Grosuplje, kot tale slika, potem boste zadovoljni dolgo časa, kajti teh vrvi ni zlepa konec, so strašno trdne.

Pazite: Pajek v mreži in Grosuplje!

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz last. tvornice. 15. letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno. Pisalni stroji „Adler“. Kolesa iz prvih tvornic, Dürkopp, Styria, Nero, Jax. Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke učiteljem izjemoma s 5% popustom; pri takojšnjem plačilu pa s 5% popustom normalne cene. Ceniki franko in zastoj.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska c. 2

Ne boste čutili krize,

ako boste imeli zastore, pregrinjala in perilo strojno vezeno

pri tvrdki

M. Leitgeb, Ljubljana

Jurčičev trg šte. 3.

Za vsa v našo stroko spadajoča dela se priporoča

Tone Malgaj

družba z o. z.

stavbeni pohištveni pleskar in ličar, sobo in črkoslikar

Ljubljana

Kolodvorska ul. 6

»GROM«

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIJSKI BIRO DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 41

TELEFON INT. 24-54

Gosposvetska 6 Franc Slamič, Ljubljana Prešernova ul. 5

Vam dobavi najboljše in najcenejše:

sveže meso, mesne izdelke, mesne konzerve in pastete

Tvornica dežnikov L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov in sprehalnih palic.

Vsakovrstne ure, zlatnina, srebrnina in optični predmeti

po nizkih cenah pri L. VILHAR, urar Ljubljana, Sv. Petra cesta 36

Poštarji kupujejo samo

JUGOSTEYR-WAFFEN KOLESa IN PUCH MOTORNA KOLESa

na ugodna mesečna odplačila

„JUGOSTEYER“

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 36

Kemično farmacevtska tvornica

Mr. Ph. J. Kolar
Ljubljana VII.

Izdeluje tehnično in kemično čiste kemikalije, galenske preparate, tablete, injekcije, lastne specialitete itd.

Kemikalije za vse stroke stalno v zalogi po originalnih tovarniških cenah.